

Než začnete učit

V následujících řádcích shrneme tipy, které se nám osvědčily v dlouholeté praxi výuky češtiny jako cizího/druhého jazyka.

Komunikační a gramatické cíle výuky

Učitel* by si měl vždy předem ujasnit, jakého komunikačního cíle mají studenti dosáhnout. To znamená, že například nemáme jít do třídy jen s gramatickým cílem, např. že chceme učit akuzativ sg., ale s tím, že chceme studenty naučit objednat nebo koupit si jídlo. Pamatujeme, že neučíme proto, aby studenti mluvili bezchybně česky, ale proto, aby dosahovali komunikačních cílů v každodenních situacích (např. uměli se seznámit, zeptat se na cestu, spočítat si cenu zboží, objednat nebo koupit si zboží, domluvit si schůzku, popovídat si o tom, co dělali, kde byli o víkendu nebo co plánují atd.)

Zprostředkovací jazyk ve výuce

Učitel by si měl předem ujasnit, do jaké míry, kdy a při jakých příležitostech bude mluvit česky a kdy zprostředkovacím jazykem. Náš názor je, že učitel se má snažit mluvit pouze česky s tím, že v určitých, jasně oddělených úsecích lekce může vysvětlit např. gramatiku zprostředkovacím jazykem, pokud existuje (například řekne: I'll explain this in English: ...) Naprostá většina lekce však má a může proběhnout v češtině.

Zadávání pokynů

Zároveň by měl učitel důsledně dbát na používání jasných a přehledných českých pokynů (čtete, poslouchajte, pište...), doprovázených ze začátku vysvětlujícím gestem a slovem prosím. Složitější zadání cvičení a principy her může učitel taky vysvětlovat česky, ovšem s tím, že pro lepší pochopení vždy napíše příklad na tabuli/obrazovku nebo ho předvede ho sám, případně i pantomimicky.

Doplňky výuky

Pokud výuka probíhá ve třídě, doporučujeme, aby učitel před první lekcí první lekcí umístil na dobře viditelné místo doplňkové materiály. Pro začátečníky především doporučujeme viditelně vyvěsit tzv. školní fráze, které se nacházejí na začátku učebnic a které umožní již od začátku základní dorozumění v češtině. Dále by ve třídě měly být vyvěšeny modely konjugace a čísla. Po ruce může být také mapa České republiky. Plakáty k vytištění najdete [zde](#).

Doporučenou souhrnnou pomůckou pro studenty je také čtyřstránková [brožura Česká gramatika v kostce](#), kterou nabízíme ve 12 jazykových mutacích.

Tykání či vykání

Učitel by si měl předem rozmyslet, zda si chce se studenty tykat nebo vykat. Obecně platí, že je dobré, když si student s učitelem vykává a studenti si mezi sebou tykají. Tak se procvičí oba způsoby oslovení. Výhodou také je, že když si studenti s učitelem začnou tykat později, projdou si tak podobný proces seznámení jako Češi (neznámému člověku přece taky nejdřív vykáváme, a teprve pak si nabídneme tykání). Navíc se tím zabrání tomu, aby si studenti mysleli, že tykání neznámému člověku je zdvořilé a přátelské.

Spisovná vs. kolokviální čeština

Učitel by si měl předem rozmyslet, zda a do jaké míry bude používat nebo naopak akceptovat obecnou češtinu nebo dialekt. Rozhodně by však tyto variety neměl označovat jako „nesprávné“! Obecná čeština a dialekt jsou zcela správné způsoby vyjadřování, jen v určitých situacích je jejich užívání méně vhodné. V zájmu zjednodušení učíme cizince spisovnou češtinu, avšak ve všech našich učebnicích jsou uživatelé na existenci odlišných variet alespoň základně upozorňováni.

Písmo

Učitel by si měl předem rozmyslet, jakým bude psát písmem. Pozor: někteří cizinci neumí české psací písmo číst a je pro ně třeba psát takto: Abcdeefgh... Psaní kapitálkami (ABCDEF...) nedoporučujeme, studenti mohou nabýt dojmu, že se takto psát má všude.

Plán výuky

Učitel může při každé lekci psát na tabuli datum (hlasitě vyslovované, např. Dneska je patnáctého první). Může také uvádět stručný plán lekce v (maximálně pěti) bodech, který vždy na začátku probere se studenty a pak postupně odškrťává.

Nácvik dovednosti poslech

Učitel by měl soustavně pracovat s poslechy. Všechny texty v našich učebnicích jsou nahrány v přirozeném řečovém tempu. Nesouhlasíme s názorem, že by z výukových důvodů měli herci v nahrávkách mluvit

pomaleji. Pomalá dikce je nepřírozená a ztěžuje nácvik dovednosti poslechu. Doporučujeme však samozřejmě, aby v případě neporozumění učitel pouštěl nahrávku studentům víckrát.

Manuály pro učitele, další materiály a cvičení online

Manuály pro učitele k jednotlivým učebnicím, které obsahují nejen řadu metodických návodů a doporučení, ale také množství doplňkových cvičení a aktivit, jsou zdarma přístupné na našich stránkách v oddílu [Pro učitele](#). Nově jsme zpřístupnili podstatně [inovovaný manuál k učebnici Čeština expres 1](#) se spoustou online aktivit (jamboardů, wardwallů, flippiti a kahootů). Další inovované manuály se se připravují. O zveřejnění budeme informovat newsletterem a na našem fb. Další volně přístupné materiály najdete také na <https://www.czechstepbystep.cz/materialy-on-line>.

Tým Czech Step by Step

**Kvůli stručnosti vyjádření používáme generické maskulinum učitel/učitelé a student/studenti, čímž samozřejmě míníme i učitelku/učitelky a studentku/studentky.*